

Beskrivelse af et projekt i Hjerding KaneLaug.

”Fra jord til bund & bord”

Kaner og ambitioner.

Projektet realiseres med stor hjælp fra Sydfyenske Dampskibsselskabs Fond.

Tankerne bag projektet tager udgangspunkt i at bygge og vedligeholde Hjerding-kaner helt lokalt og med lokale materialer i videst muligt omfang. Træet har vokset i Marbæk, bliver opskåret i Marbæk, bådene bygges i Marbæk og skal sejles i Nationalpark Vadehavet af lokale ildsjæle!

Ligesom Portugiserne og Canadierne, har vi valgt at bygge Hjerding-kaner fortrinsvis af nåletræ. Det skal dog bemærkes at Hjerding-kaner bygges en del mere solidt end de oversøiske udgaver. Oprindeligt var Dori'er ikke tiltænkt nogen lang levetid, Dori'en var et arbejdsredskab på havet, som sjældent holdte længere end et togt af 2 års varighed, og netop derfor byggedes disse billigt og hurtigst muligt, samtidigt skelede man til bådens vægt pga. håndtering om bord på moderskibene (skonnerter) Ved Hjerding havde man lidt andre krav til bådene. Man fandt hurtigt ud af at man med ganske få ændringer i materialer og disses dimensionering- kunne forlænge bådernes levetid betragteligt.

Bund og bord vil i fremtiden blive udført af Sitka-gran, spanter/knæ af naturlig krumt vokset Bjergfyr, alt nåletræ vil blive indkøbt fra Marbæk plantage.

Udover Sitka-gran og Bjergfyr anvender vi en mindre mængde egetræ. Agterspejl, stævn og bundstokke udføres af dansk eg. Vi har tidligere modtaget egetræ fra private haver i lokalområdet Alle træmaterialer opskæres på stedet af mobil-savværk, dog opskærer vi selv spanter/knæ.

De første Sitka-graner til Kane-bygning fældes i Marbæk plantage.

Når tømmerstokkene er opskåret til vore egne dimensioner, skal de nye brædder og planker lagres i- 3-5 måneder i tørt klima. Herefter forventes træet klar til videre forarbejdning, som høvlning, endelig tilskæring og bådbyggeri.

Positive side-effect's er at de kommende Hjerding-kaner som bygges, næsten kan betegnes som økologiske, træerne er vokset uden brug af kunstgødning og sprøjtemidler, og der forventes ingen nævneværdig behov for transport. Økonomi er vel nok det vigtigste parameter for os, vi forventer at vi kan bygge 3 nye traditionelle- Hjerding-kaner for 1 kane's pris, dog uden tilbehør som sejl osv.

Opskæring af tømmerstokke til egne dimensioner- planker og brædder.

En væsentlig del af vort behov for træmaterialer er nu dækket for de kommende 2-3 år.

Renovering af vores aldrende tykkelseshøvl.

Afbarkning af spantetræ.

Den videre vej til Vadehavet

Forarbejdning som endelig tilskæring og høvlning sker med foreningens egne maskiner. Allerede ved foreningens opstart fik vi foræret en ældre afretter-høvl , og en lille båndsav som straks blev renoveret. I 2012 indkøbte vi en ældre tykkelseshøvl som nu ligeledes står fuldstændigt gennemrenoveret og alle maskiner er lovliggjorte med nødvendige nødstop-anordninger, senest har vi indkøbt en nyere bordrundsav. Vi ønsker dog på sigt at udskifte vores båndsav til en kraftigere model. Alt i alt synes vi nu at være klar til at forestå den sidste materiale-forarbejdning ved egen hjælp. Den endelige bådbygning foregår ved 100% håndværk.

Fra bygning af den seneste traditionelle Hjerting-Kane "Ditte"

Summa sumarum.

Søsætning og dåb i august 2012 var et tilløbstykke, her klargøres Ditte til jomfrusejlsads.

Både & ambitioner

Projektet "fra jord til bund & bord" skal åbne nye muligheder ved bådbyggeriet fremover, vi drømmer om større og mere komplicerede bådprojekter.

I fremtiden forestiller vi os, udover bygning af flere traditionelle Hjerting-kaner, også at kaste os ud i bygning af større både, det kan være en sejlførende Langli-kane på 20-22 fod med 2 master, og det kan være et endnu større bådprojekt, eksempelvis en Horngjæver på 28-30 fod. Bemærk at sådanne projekter vil foregå sideløbende med vedligehold af foreningens gamle kaner, og i det omfang det er muligt, som nævnt at fortsætte med at bygge nye traditionelle Hjerting-kaner.

Vores senest byggede traditionelle Hjerting-kane.

Langli-kane med indenbords motor.

De helt realistiske projekter med egen-forarbejdede materialer, er helt naturligt, alle typer Kaner som igennem tiden er bygget i Hjerting og nærmeste omegn.

Tilbage i tiden fandtes to typer Langli både.

Den oprindelige Langli-kane var en større båd på 20-22 fod, med 2 master og spritsejl-rigget, Denne bådtype blev i 1800 årene og frem til 1913, bygget og brugt af Sørensen familien som transportmiddel mellem øen Langli og Hjerting, Fanø og Ho.

I nyere tid kendtes Langli-kanen som en 18 fod's Kane med indenbords motor, med en bakke forskibs.

Mange kender og husker flere af denne bådtype fra vores barndom tilbage i 1970'erne. Mange skolebørn blev i 1960-70'erne sejlet på ekskursioner til Langli i netop Langli-både.

Vi har planer om at bygge et eksemplar af hver af disse bådtyper, allerede med start i 2013.

Andre mulige fremtidsprojekter

En Horngjæver er en oprindelig Vesterhavs fiskebåd's type, som fandtes fra Hjerting i syd, til Jammerbugten i nord.

Bygning af en Horngjæver på op mod 30 fod, er det helt store fremtidsprojekt for Hjerting KaneLaug, og er ikke umiddelbart et projekt vi selv er i stand til at bygge. Vi vil måske overveje forskellige muligheder for samarbejde, Eks. Kan det blive et samarbejde med Han-Herred Havbaade ved Slettestrand, som allerede har vist interesse for et sådan projekt.

Tilbage i årene omkring år 1900, menes der at have hjemmehørt 5-7 Horngjævere i Hjerting.

Der blev på grunden bag Jon & Dittes hus i Hjerting, bygget flere Horngjævere, sidst i 1800 årene.

Og så alligevel- hvorfor ikke selv bygge en Horngjæver som et 100% Jord til bund & bord projekt, på vores plads Æ' bådslæw? Mon ikke at det vil kunne tiltrække stor opmærksomhed!

Den sejlførende 2-mastede Langli-kane er dog helt oplagt og overkommelig, og bliver sikkert en af de næste projekter som vi kaster os ud i.

Horngjæveren Thomas af Hvide Sande.

Sejlførende Langli-Kane (Canadisk model)

Projektet er startet i efteråret 2012